

โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เทคนิค และวิธีการ การนำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อจัดทำโครงการใน งบประมาณรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566-2567

หัวข้อวิชา หลักการ วิธีการ และแนวทางการเขียนโครงการ
พัฒนาท้องถิ่น

กลุ่มงานแผนพัฒนาท้องถิ่น
กองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
กระทรวงมหาดไทย

การจัดทำโครงการจะต้องเริ่มจากการศึกษาใน 3 ประเด็นหลัก

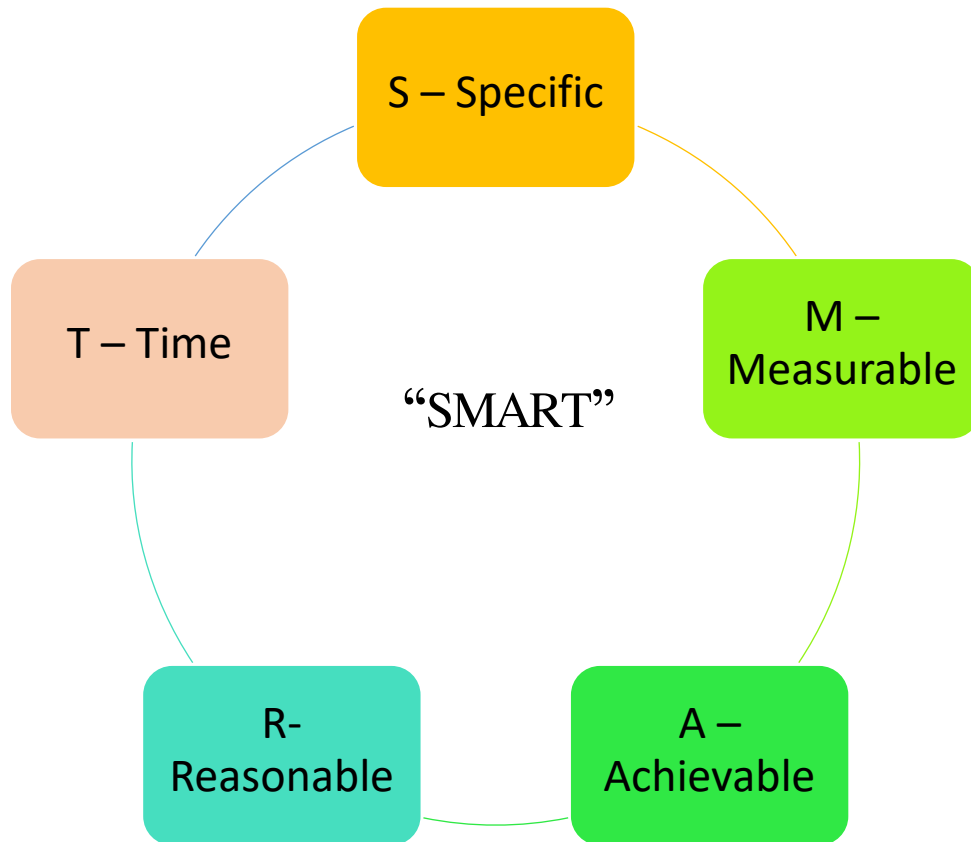
1. ปัญหา (Problem) ซึ่งปัญหาเป็นสภาพการณ์ที่เบี่ยงเบนไปจากสภาพที่เราต้องการ ดังนั้นปัญหาอาจจะเป็นเรื่องของอนาคตก็ได้ ไม่จำเป็นต้องเป็นเรื่องในปัจจุบันหรืออดีตเท่านั้น ถ้าเป็นเรื่องของอดีตและปัจจุบัน เรากำหนดโครงการมาเพื่อต้องการแก้ไขมิให้เกิดขึ้นอีก หรือต้องการให้ปัญหานั้นเบาบางลดลง ส่วนเรื่องของอนาคตก็เป็นเรื่องของการป้องกันมิให้ปัญหาเกิดขึ้น เพื่อสร้างความได้เปรียบในการทำงาน การลดปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ฯลฯ

2. ความต้องการ (Need/Want) ความต้องการเป็นเรื่องของความรู้สึกบรรลุถึงผล ซึ่งอาจจะเป็นเพียงความอยากหรือเป็นความต้องการที่แท้จริงก็ได้ ถ้าตอบสนองความต้องการได้มากเท่าไร ก็น่าจะเป็นสิ่งที่ดีสำหรับทุกหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ เพราะจะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งและขจัดจุดอ่อนต่างๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้

3. แนวทางการแก้ไขปัญหา (correction problem) เมื่อได้ปัญหาความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นหรือผู้มีส่วนได้เสียแล้ว สิ่งหนึ่งที่จะต้องดำเนินการต่อไปก็คือ การค้นหาสาเหตุของปัญหา เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น หากได้แนวทางการแก้ไขปัญหาแล้ว ก็จะนำไปสู่การจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

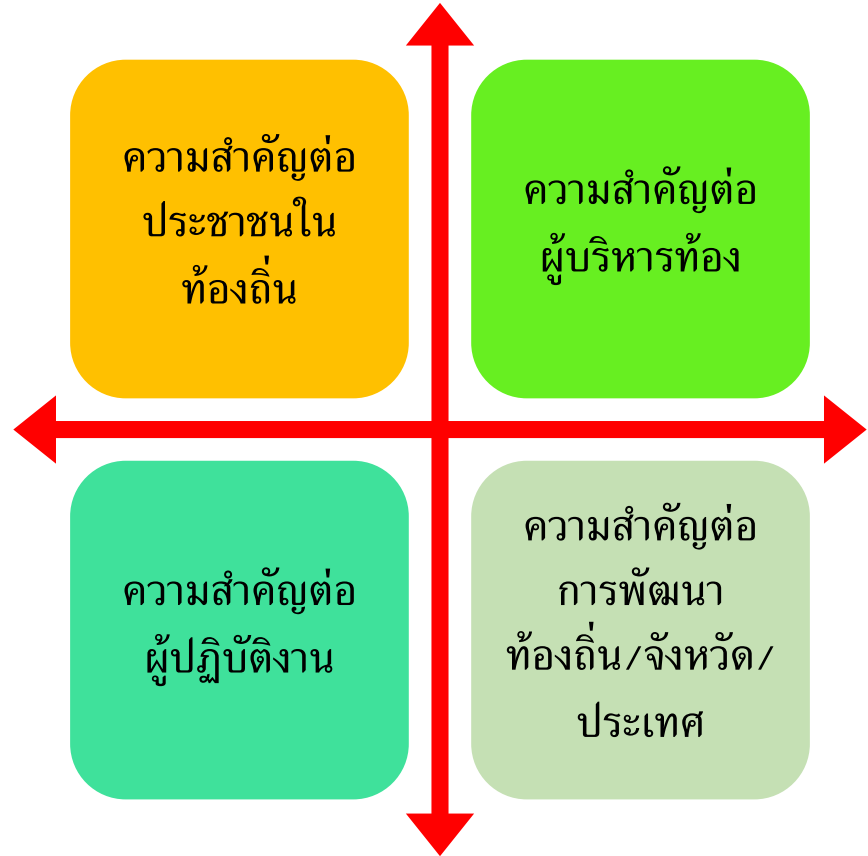
ลักษณะของโครงการ (Project Description)

วัตถุประสงค์ที่ชัดเจน วัตถุประสงค์ หมายถึงผลงานที่ต้องการในอนาคต การกำหนดวัตถุประสงค์นั้นควรจะให้ ชัดเจนเพราะจะเป็นประโยชน์ในขั้นต่อมา เช่น การจะได้ผลผลิตจากวัตถุประสงค์ หรือ ขั้นตอนประเมินผลโครงการ เป็นต้น วัตถุประสงค์ที่ดีจะช่วยเป็นแนวทางในการ ปฏิบัติงาน วัตถุประสงค์จะเป็นเสมือนหลัก กิไลที่ต้องการไปให้ถึง ซึ่งวัตถุประสงค์ที่ดี ควรมีลักษณะที่เรียกว่า “SMART”

ความสำคัญของโครงการ (Project Importance)

ความสำคัญต่อท้องถิ่น โครงการมีความสำคัญ เพราะว่าโครงการเปรียบเสมือนหนึ่งเข็มทิศในการเดินทางเพื่อสู่จุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายที่คาดหวังไว้ การพัฒนาท้องถิ่นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเพราะหากไม่มี ไม่ได้กำหนดโครงการเพื่อการพัฒนาไว้ก็ไม่สามารถดำเนินการพัฒนาท้องถิ่นได้ ความต้องการใดๆ ของประชาชนในท้องถิ่นที่ต้องการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการภายใต้กรอบอำนาจและหน้าที่ที่ดำเนินการได้นั้นก็มีอันพับไป

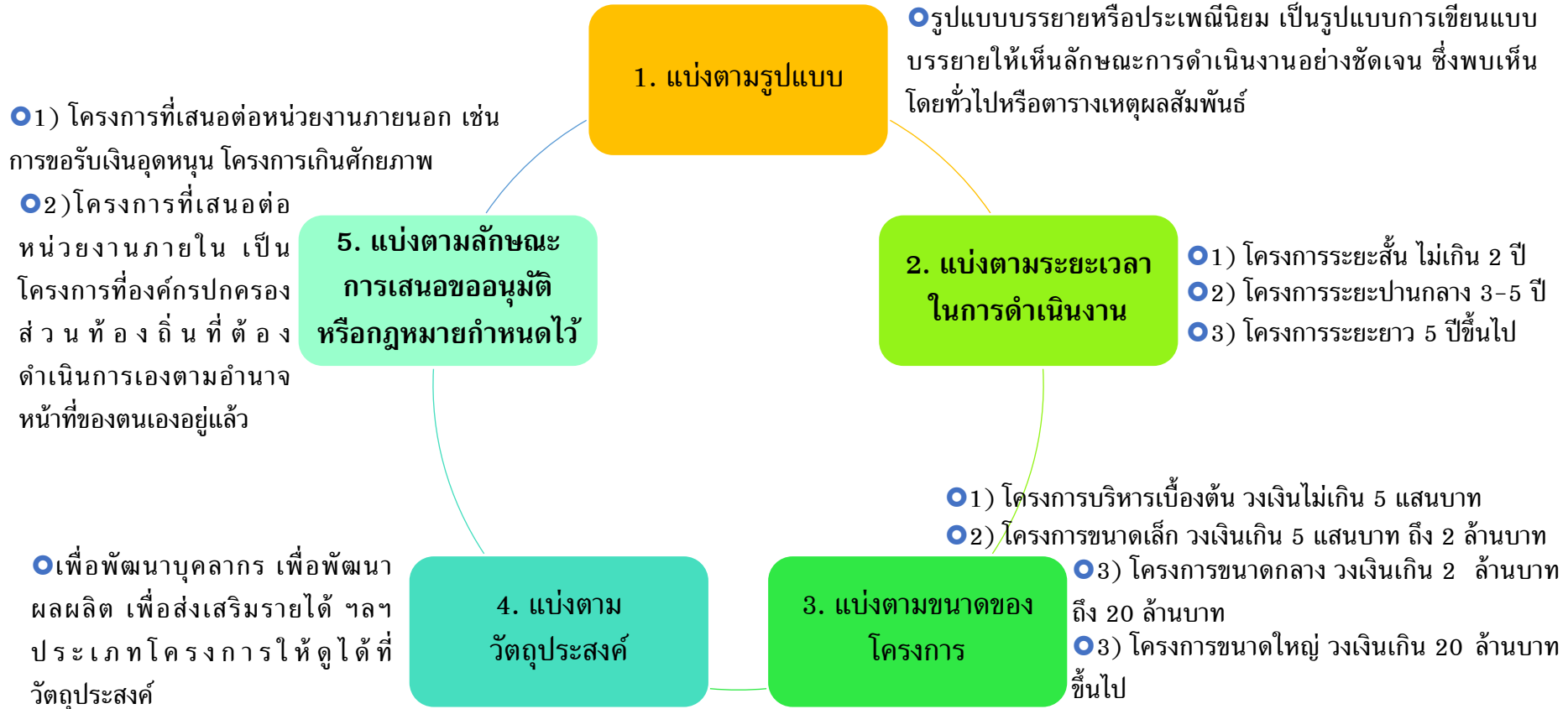

ประเภทของโครงการ

การแบ่งโครงการ โครงการจะต้องมีการวิเคราะห์ความต้องการ มีการศึกษาเบื้องต้น มีการจัดทำข้อเสนอโครงการ **และสุดท้ายต้องเขียนโครงการ** ในการเขียนโครงการได้แบ่งประเภทของโครงการเพื่อการพัฒนาเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่เกิดขึ้นได้จริงหลายรูปแบบ และที่สำคัญก็คือโครงการต้องบรรลุผลผลิต (Output) ได้ผลลัพธ์ (Outcome) ทั้งผลผลิตและผลลัพธ์ที่ได้นั้นย่อมบังเกิดผลกระทบ (impact) ต่อการพัฒนาอย่างไร ทั้งนี้ภูมิหลัง (background) ของโครงการที่ศึกษาเป็นอย่างดีจะนำไปสู่ผลสำเร็จของโครงการในที่สุด

การแบ่งตามรูปแบบโครงการพัฒนา

โครงการที่ดีมีลักษณะอย่างไร

ขั้นตอนการเขียนโครงการ

- ก่อนที่จะเริ่มเขียน ก่อนที่ผู้เขียนจะเริ่มเขียนโครงการ จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และเข้าใจในบทบาทหน้าที่อำนาจ และภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- มีการสร้างแนวคิดในการเขียนและหาข้อมูลมาใช้ในการเขียนรายละเอียดของโครงการที่ปรากฏในแผนพัฒนาท้องถิ่น
- มีข้อมูลดี ลงรายละเอียดของข้อมูลในส่วนที่ 1 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน ให้ถูกต้อง ครบถ้วนและนำข้อมูลส่วนที่ 2 ยุทธศาสตร์องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาวิเคราะห์ สร้างประเด็น นำประเด็น เปิดประเด็น ปัญหาต่าง ๆ ให้ถูกต้อง สอดคล้องกับมติการพัฒนาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

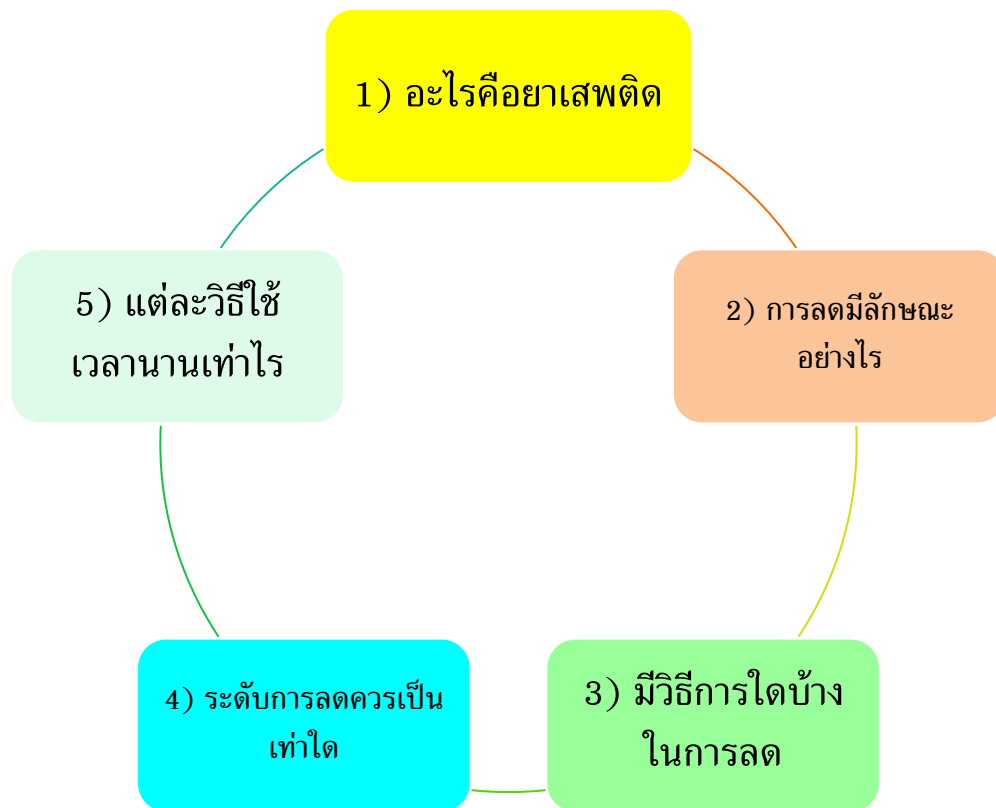
ตัวอย่าง 1

คำถาม

นโยบายหรือโครงการที่
เกี่ยวกับ: การลดปัญหา
เสฟติด

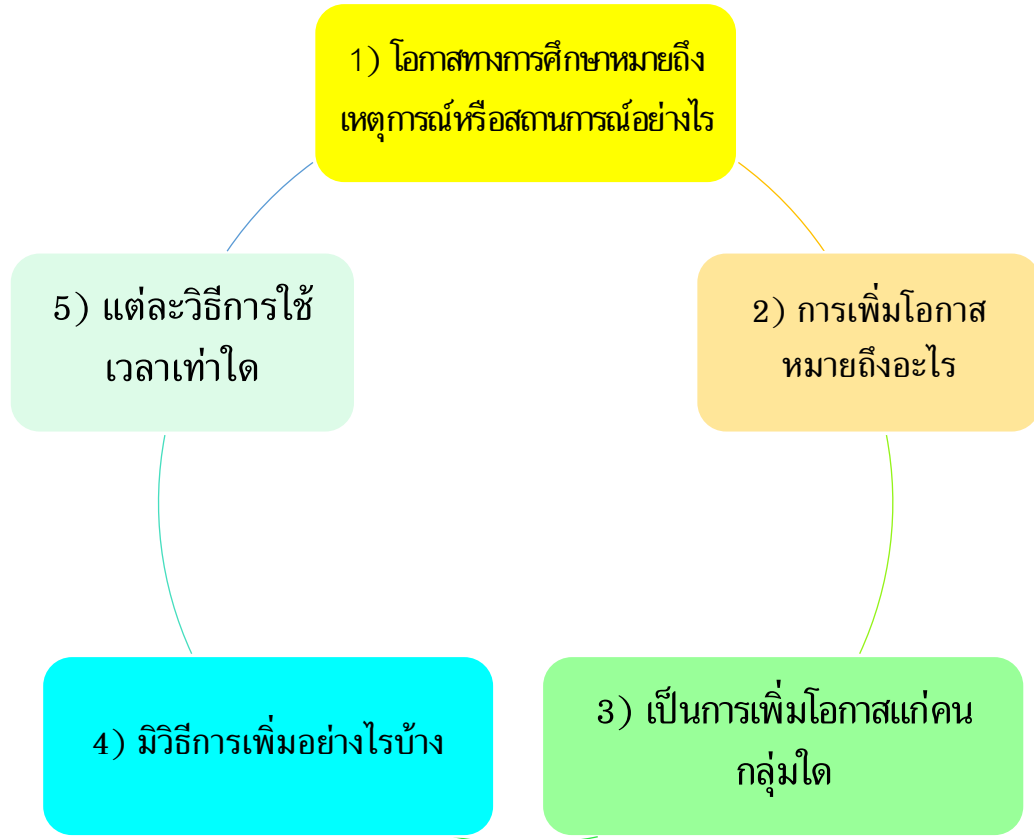
ตัวอย่าง 2

ตัวอย่าง 3

คำถาม

นโยบายหรือโครงการที่เกี่ยวกับ:
เพิ่มโอกาสทางการศึกษา

ข้อมูลที่ใช้ในการเขียนโครงการ

○ ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) เป็นข้อมูลที่ผู้วางแผนเขียนโครงการดำเนินการจัดเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งข้อมูลนี้จะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมกับการรับฟังปัญหาความต้องการของประชาชนในการประชุมประชาคมท้องถิ่น การยกวางแผนพัฒนาท้องถิ่นของคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น ข้าราชการท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง ประชาชน ฯลฯ ซึ่งจะต้องมีเครื่องมือในการจัดเก็บหรือบันทึกข้อมูลอย่างมีคุณภาพ

○ ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) เป็นข้อมูลที่หน่วยงานอื่นได้จัดเก็บเอาไว้แล้วหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดเก็บไว้แล้ว การนำข้อมูลชนิดนี้มาใช้ต้องมีการตรวจสอบความถูกต้องเสียก่อน ข้อมูลที่ผู้นำชุมชน สมาชิกสภาท้องถิ่นได้จัดเก็บให้ แต่ต้องมีการประเมิน วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจคุณค่าของข้อมูลจึงต้องใช้ข้อมูลที่ถูกต้อง ชัดเจน และยอมรับได้

ลักษณะของข้อมูลที่ดี

ข้อมูลที่ใช้ต้องสามารถตอบคำถามทั้งหมดที่เป็นกรอบแนวความคิดไม่ขาดตอนใดตอนหนึ่ง จึงจะทำให้โครงการที่เขียนมีความสมบูรณ์ แสดงให้เห็น ปรากฏชัดเจนว่าในภาพรวมการเขียนโครงการจะส่งผลดีต่อการนำโครงการไปปฏิบัติอย่างไร

ในการเขียนโครงการที่ปรากฏในแต่ละยุคศาสตร์ ผู้เขียนควรใช้ข้อมูลที่เป็นจริง รวมทั้งสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นเป็นหลักในการนำมาพิจารณาการเขียนโครงการ กฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องจริง ๆ ความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้

ข้อมูลที่ใช้ต้องอยู่ในยุคสมัยที่ต้องการใช้ และสามารถนำมาใช้ได้ทันต่อเหตุการณ์ ถนนเส้นนี้ยาวจริง ๆ กว้างจริง ๆ เท่าใด/แหล่งน้ำมีกี่แห่งและบรรจุน้ำได้มากน้อยเพียงใดจริง ๆ

เป็นข้อมูลที่ถูกต้องตรงกับลักษณะความเป็นจริงที่เกิดขึ้น กว้าง ยาว สูง ต่ำ ลึก หนา บาง จำนวนสมรรถนะของเครื่องกล เครื่องยนต์ ฯลฯ

เป็นข้อมูลที่ประกอบด้วยสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการเขียนโครงการ **แสดงให้เห็น ได้รู้ว่าเป็นอะไร**

1. มีความทันสมัย

2. มีความแม่นยำ

3. มีความกระชับ ไม่เยิ่นเย้อ

4. เกี่ยวข้องโดยตรง

5. มีความสมบูรณ์ในเนื้อหา

ขั้นตอนการเขียนโครงการ

1. ชื่อโครงการ 2. หลักการและเหตุผล 3. วัตถุประสงค์ ของโครงการ 4. เป้าหมาย 5. วิธีการดำเนินงานหรือวิธีการดำเนินการ กิจกรรมและกระบวนการ 6. สถานที่ดำเนินการ 7. ระยะเวลาในการดำเนินการ 8. งบประมาณ 9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ 10. การติดตาม และประเมินผล โครงการ (ตัวชี้วัด)

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของ โครงการ)	งบประมาณ					ตัวชี้วัด (KPI)	ผลที่คาดว่าจะ ได้รับ	หน่วยงาน รับผิดชอบ หลัก
				2566 (บาท)	2567 (บาท)	2568 (บาท)	2569 (บาท)	2570 (บาท)			
				2561	2562	2563	2564	2565			
				2561	2562	2563	2564				
				2560	2561	2562					
				2559	2560	2561					
				2558	2559	2560					

11. บุคคล หรือหน่วยงาน ที่รับผิดชอบ
6. สถานที่ดำเนินการ 7. ระยะเวลาในการดำเนินการ 8. งบประมาณ 9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ 10. การติดตาม และประเมินผล โครงการ (ตัวชี้วัด)
5. วิธีการดำเนินงานหรือวิธีการดำเนินการ กิจกรรมและกระบวนการ 6. สถานที่ดำเนินการ 7. ระยะเวลาในการดำเนินการ 8. งบประมาณ 9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ 10. การติดตาม และประเมินผล โครงการ (ตัวชี้วัด)

การตรวจสอบการเขียนโครงการ

แบบที่ 1 การตรวจสอบความสมบูรณ์และความชัดเจนของเนื้อหา

หัวข้อที่ควรจะมีในแผนงาน หรือมีในโครงการพัฒนาท้องถิ่น	หัวข้อที่ปรากฏ (มี/ไม่มี)	รายละเอียดในการปฏิบัติ (เพียงพอ/ไม่เพียงพอ/ไม่มี)	หมายเหตุ
1. ชื่อโครงการ			
2. หลักการและเหตุผล			
3. วัตถุประสงค์			
4. กลุ่มเป้าหมาย			
5. เป้าหมาย			
6. วิธีการดำเนินงานหรือแผนงานย่อย หรือกิจกรรมย่อย			
7. บุคคลหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ			
8. งบประมาณ			
9. สถานที่ดำเนินการ			
10. การติดตามและประเมินโครงการ			
11. ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ			

แบบที่ 2 การตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อ

ความสอดคล้องระหว่างส่วนประกอบของโครงการ	สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง	หมายเหตุ
1. ชื่อโครงการกับหลักการและเหตุผล			
2. หลักการและเหตุผลกับวัตถุประสงค์			
3. ผลที่คาดว่าจะได้รับสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้			
4. วัตถุประสงค์กับเป้าหมาย			
5. วัตถุประสงค์กับกิจกรรมในการดำเนินงาน			
6. กิจกรรมในการดำเนินงานกับการติดตามและประเมินผล			
7. กิจกรรมในการดำเนินงานกับงบประมาณที่ใช้			
8. กิจกรรมในการดำเนินงานกับผลที่คาดว่าจะได้รับ			
9. การบรรลุผลของตัวชี้วัด (KPI) สอดคล้องกับผลที่คาดว่าจะได้รับ			

ลักษณะการเขียนโครงการพัฒนาท้องถิ่น

○ การเขียนโครงการต้องใช้หลักง่ายๆ แต่สำคัญในการเขียนโครงการ **ด้านเนื้อหา** ให้ใช้ภาษากระชับ ใช้ประโยคสั้นๆ ไม่ซับซ้อน ชัดเจนในเนื้อหาที่ต้องการสื่อสาร ใช้คำง่าย ธรรมดา ตรงไปตรงมา **พยายามหลีกเลี่ยงคำถามที่กำกวม ซึ่งต้องแปลความอีกทีหนึ่ง ทำไมต้องแปล** หรืออาจทำให้เข้าใจไม่ตรงกัน นำเสนออย่างมีขั้นตอน อ่านทบทวนให้แน่ใจว่าลำดับเนื้อหาไว้อย่างสอดคล้องต่อเนื่องกัน **เล่าเรื่องยากให้เข้าใจง่าย** เนื้อหาส่วนใดมีความซับซ้อน ควรสรุปออกมาในรูปตาราง ภาพประกอบ หรืออื่นๆ ให้เข้าใจได้ง่าย **ด้านรูปแบบ** มีระเบียบ เรียงลำดับหัวข้อ ย่อหน้า ให้ต่อเนื่องเห็นเป็นหมวดหมู่ชัดเจน มีพื้นที่พักสายตาเว้นบรรทัด ช่องไฟตามมาตรฐานหลักการเขียน ใช้เครื่องหมายวรรคตอนอย่างถูกต้อง เว้นที่ว่างบ้างเพื่อให้ผู้อ่านสบายตา **ลักษณะของโครงการที่ดี** โครงการเป็นกิจกรรมที่จัดทำขึ้นเพื่อการปฏิบัติภารกิจให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โครงการที่ดีย่อมมีผลตอบแทน/ประชาชนได้รับประโยชน์/ผู้มีส่วนได้เสียได้รับประโยชน์หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับอย่างคุ้มค่า

ลักษณะของโครงการพัฒนาท้องถิ่นที่ดี

- สามารถแก้ปัญหาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือประชาชนในท้องถิ่นได้
- มีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดผลตอบแทนคุ้มค่าตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
- รายละเอียดของโครงการต้องสอดคล้องและสัมพันธ์กัน
- วัตถุประสงค์ และเป้าหมายต้องชัดเจนและมีความเป็นไปได้สูง
- สามารถสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้อย่างดี
- สามารถนำไปปฏิบัติได้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ และกลยุทธ์ที่กำหนดไว้
- กำหนดขึ้นจากข้อมูลที่มีความเป็นจริงและได้รับการวิเคราะห์อย่างรอบคอบ
- ต้องได้รับการสนับสนุนด้านทรัพยากร วัสดุ อุปกรณ์ ค่าใช้จ่ายหรืองบประมาณอย่างเหมาะสม
- ต้องมีระยะเวลาการดำเนินโครงการชัดเจน

ผลลัพธ์ของโครงการพัฒนาท้องถิ่น

การวัดผลลัพธ์ ให้วัดที่กลุ่มเป้าหมาย หรือผู้ใช้บริการ ประชาชน

มิติของตัวชี้วัดผลผลิต	การวัด
1. ใครได้รับประโยชน์ (T) (Target)	ตรงกลุ่มเป้าหมาย/ไม่ตรงกลุ่มเป้าหมาย
2. ปริมาณที่ได้รับ (Q) (Quantity)	มาก หรือน้อยกว่าที่ตั้งไว้
3. คุณภาพที่ได้รับ (Q) (Quality)	พอใจ หรือไม่พอใจ ดี มีคุณค่า มีความสุข

ตัวอย่าง การวัดผล ด้านการส่งเสริมอาชีพและการมีรายได้ โครงการส่งเสริมอาชีพ.....

มิติของตัวชี้วัดผลผลิต	การวัด
1. ใครได้รับประโยชน์ (T) (Target)	ประชาชนทั้งตำบล ใช่หรือไม่ /เฉพาะกลุ่ม เฉพาะพวก ของผู้มีอำนาจในท้องถิ่น
2. ปริมาณที่ได้รับ (Q) (Quantity)	จำนวนประชาชนที่ได้รับการส่งเสริมอาชีพ
3. คุณภาพที่ได้รับ (Q) (Quality)	พอใจ หรือไม่พอใจเท่าเทียมกันทุกคน % มีอาชีพเพิ่มขึ้น/อาชีพเสริม % มีอาหารบริโภค/มีรายได้เพิ่ม

เปรียบเทียบปฏิบัติงานที่เกิดจากโครงการพัฒนาท้องถิ่นกับงานประจำ

ประเด็นการพิจารณา	กลยุทธ์/แผนงาน/โครงการพัฒนา	งานประจำ
1. ขอบข่ายงาน	มีลักษณะเฉพาะ	ทำซ้ำแล้วซ้ำอีก
2. เวลา	เริ่มต้นแล้วเสร็จแน่นอน	ต่อเนื่องไม่มีสิ้นสุด
3. การเปลี่ยนแปลง	รวดเร็ว	ค่อยเป็นค่อยไป
4. แนวโน้ม	ไม่คำนึงถึงความสมดุล	คำนึงถึงความสมดุล
5. วัตถุประสงค์	เน้นไปที่เรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยตรง	เน้นที่ความเท่าเทียมกัน
6. ทรัพยากร	จำกัดตามวงเงินที่กำหนด	เพิ่มเติมได้ถ้าจำเป็น
7. บริบท	ยืดหยุ่น	คงที่
8. ผลลัพธ์	เน้นที่ประสิทธิผล	สร้างประสิทธิภาพ
9. ทีมงาน	ประสานกันด้วยจุดมุ่งหมาย	ประสานกันด้วยบทบาท
10. สไตส์การทำงาน	กล้าเสี่ยง	ใช้ประสบการณ์

แผนพัฒนา
ท้องถิ่น

358

โครงการ

2566-2570

X โครงการ

งบประมาณ
รายจ่าย
ประจำปี/
เพิ่มเติม/เงิน
สะสม/
อุดหนุน
เฉพาะกิจ/
อื่น ๆ

2566

67 โครงการ

โครงการ

แผนการ
ดำเนินงาน

67 โครงการ

2566

โครงการ

ไม่ใช่ดำเนินการ
แล้วเสร็จหรือ
จัดซื้อจัดจ้างแล้ว
เสร็จจึงจัดทำ
หรือเขียน
โครงการ

สวัสดิ์